

УДК 323У-45

*Буратинський В.В. к.е.н., в.о. директора
Борищівського агротехнічного
фахового коледжу*

*Вовк О.Р. викладач Борищівського агротехнічного
фахового коледжу
(м. Борищів, Україна)*

УКРАЇНА ЯК ГАРАНТ СВІТОВОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ

Україна залишається одним із ключових гравців у глобальній системі продовольчої безпеки завдяки своїм унікальним аграрним ресурсам, родючим чорноземам, багатим водним ресурсам, стратегічному географічному

положенню та багатовіковим традиціям сільськогосподарського виробництва. Незважаючи на виклики, які супроводжують сучасний етап розвитку країни, її аграрний сектор продовжує демонструвати високу адаптивність, здатність до інновацій та значний експортний потенціал. У сучасних умовах глобальних викликів, пов'язаних із кліматичними змінами, геополітичною нестабільністю, військовими конфліктами, трансформацією міжнародної торгівлі, кризами у сфері енергетики та логістики, роль України у світовій економіці набуває ще більшого значення. Важливим залишається питання розбудови стійкої продовольчої системи, яка ґрунтується на збалансованому поєднанні ефективного управління аграрним сектором, впровадження сучасних технологій, екологічної сталості, диверсифікації ринків збуту та активної міжнародної співпраці. [2, с.49]

Україна традиційно є одним із провідних експортерів зернових та олійних культур, займаючи чільні позиції на світових ринках пшениці, кукурудзи, ячменю, соняшникової олії, ріпаку та сої. Однак значна частина продукції реалізується у вигляді сировини, що зменшує рівень доданої вартості та створює залежність економіки від коливань світових цін. Формування більш стійкої та конкурентоспроможної моделі розвитку потребує переорієнтації на виробництво продукції з високою доданою вартістю, стимулювання розвитку внутрішньої переробної галузі, підтримки малого та середнього аграрного бізнесу, кооперативного руху, залучення інвестицій у сільськогосподарські технології та біотехнології. [4, с.92] Інноваційний розвиток аграрного сектору, зокрема запровадження точного землеробства, автоматизації та цифровізації виробничих процесів, використання біологічних засобів захисту рослин, селекційних технологій та системи моніторингу стану ґрунтів, є ключовим чинником для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності українського агробізнесу на міжнародній арені.

Окрім виробничих аспектів, одним із критично важливих факторів забезпечення світової продовольчої безпеки є ефективна логістика та стабільність міжнародних торговельних маршрутів. Україна стикається з безпрецедентними викликами у сфері логістики, зокрема обмеженням доступу до морських портів, руйнуванням інфраструктури, зміною традиційних шляхів експорту. [3, с.92] В умовах воєнного стану виникає нагальна потреба у розвитку альтернативних маршрутів, зокрема через Дунайський регіон, європейську залізничну систему, внутрішні водні шляхи та автомобільний транспорт. Подальше вдосконалення логістичної інфраструктури, модернізація портових потужностей, розширення перевантажувальних терміналів та ефективна координація з міжнародними партнерами сприятимуть стабільності та прогнозованості поставок продовольства на світові ринки.

Додатковим викликом для України та всього світу є кліматичні зміни, які спричиняють посухи, зміну температурного режиму, зростання частоти екстремальних погодних явищ, деградацію ґрунтів та зниження рівня водних

ресурсів. У відповідь на ці виклики необхідно активно впроваджувати заходи з адаптації сільського господарства, зокрема розвиток технологій точного землеробства, впровадження водозберігаючих технологій, використання генетично стійких сортів рослин, розширення площ органічного землеробства, зменшення використання хімічних добрив та пестицидів, відновлення природних екосистем та розвиток сталого управління земельними ресурсами. Важливу роль у цьому процесі відіграє впровадження сучасних агроекологічних підходів, зокрема використання сидератів, агролісомеліорації, точного поливу, біологічних методів боротьби з шкідниками та ерозією ґрунтів. [1, с.82]

Україна має потужний науковий потенціал для розробки інноваційних рішень у сфері аграрного виробництва, агроекономіки, екологічної безпеки та продовольчих технологій. Важливим напрямом є розвиток аграрної науки, підтримка освітніх програм, підготовка фахівців у сфері біотехнологій, цифрового агробізнесу, екологічного менеджменту та продовольчої інженерії. Інтеграція українських наукових установ у міжнародні дослідницькі програми, розширення співпраці між наукою та бізнесом, впровадження технологічних стартапів та підтримка молодих вчених дозволять підвищити конкурентоспроможність українського агропромислового комплексу.

Не менш важливим є соціальний вимір розвитку аграрного сектору. Сільські громади України мають значний потенціал для економічного зростання, однак стикаються з проблемами депопуляції, старіння населення, недостатньо розвиненою соціальною та транспортною інфраструктурою. [5, с.72] Для забезпечення сталого розвитку необхідно впроваджувати комплексні програми підтримки фермерства, створювати умови для розвитку сімейного бізнесу та кооперативів, залучати молодь до аграрної сфери через систему освітніх грантів, стипендій та тренінгів. Важливим аспектом є цифровізація аграрного бізнесу, спрощення доступу фермерів до ринкової інформації, фінансових ресурсів, консультаційних послуг та сучасних технологій. Державна політика має бути спрямована на створення сприятливого середовища для інвестування, стимулювання інноваційного розвитку, покращення земельного законодавства, оптимізацію податкової системи для аграрного бізнесу та спрощення регуляторних процедур.

Україна має всі передумови для того, щоб не лише зберегти свою роль провідного експортера агропродукції, а й стати центром інноваційного аграрного розвитку, впроваджуючи високотехнологічні рішення, адаптуючи сільське господарство до кліматичних змін, розвиваючи стале землеробство, підтримуючи науку та освіту, створюючи конкурентоспроможний агропромисловий комплекс із високою доданою вартістю. Глобальні виклики відкривають нові можливості для трансформації українського сільського господарства, що дозволить не лише забезпечувати внутрішні потреби країни, а й робити вагомий внесок у світову продовольчу безпеку, сприяючи стабільності

міжнародних продовольчих ринків, екологічній сталості та соціально-економічному розвитку сільських територій.

Список використаних джерел:

1. Григор'єва Х. А. Продовольча безпека України: удосконалення законодавства в умовах воєнних, євроінтеграційних та екологічних викликів. Луцьк, "Вежа-Друк", 2024, 228 с.
2. Іванов С. В. Продовольча безпека України в умовах сучасних викликів. Одеса, "ДУ «Ін-т ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»", 2023, 291 с.
3. Кордзая Н. Р., Єгоров Б. В. Продовольча безпека. Якість та безпечність харчової продукції. Харків, "Олді+", 2020, 160 с.
4. Румик І. Продовольча безпека держави: питання теорії, методології, практики. Київ, "Університет «КРОК»", 2020, 200 с.
5. Гадзало Я. М. Вітчизняне сільське господарство в сучасних умовах: виклики та шляхи їх подолання. Київ, "Аграрна наука", 2023, 152 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
«РОЛЬ МОЛОДИ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»**

**15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom**

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]: зб. матеріалів ІХ міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

**КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ
МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ
ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+,
101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

*Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту
(протокол № 11 від 19 травня 2025 року)*

Збірник укладено за матеріалами ІХ міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова);
Деліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор;
Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації;
Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор;
Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту;
Алексєєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент;
Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент;
Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент;
Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент;
Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голева М.С., PhD, асистент;
Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.

Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025